

Ректор:

/ доц. д-р инж.Г. Годинячки/

РЕЗЮМЕ

на

“Вътрешната системата за оценяване и подържане качеството на обучението и на академичния състав във ВСУ “Любен Каравелов”- София

1. Цел на проекта

Разработване на система за управление на качеството във ВСУ “Любен Каравелов”- Вътрешна система за оценяване и подържане на качеството на обучението и на академичния състав (ВСОПКО и АС), съгласно закона за висше образование чл.6 ал.4.

2. Предпоставки за разработване на ВСОПКО и АС

Разработената вътрешна система за осигуряване и подържане на качеството на обучението и на академичния състав е в съответствие със:

- Стратегията за развитие на ВСУ “Любен Каравелов”;
- Държавните изисквания за придобиване на образователно- квалификационни степени: “Магистър“, “Бакалавър” и “Специалист”;
- Закона за висше образование чл. 6 ал. 4 и 5;
- Решението на страните членки на Европейското пространство за висше образование(ЕПВО) до май 2005г във всички университети и висши училища на страните членки да бъдат изградени ВСОПКО и АС.
- EN ISO 9001: 2000 ;

3. Предназначение на вътрешната система за оценяване и подържане на качеството на обучението и на академичния състав(ВСОПКО и АС):

- Определяне политиката и целите по качеството на обучението и развитието на академичния състав;
- Формулиране и утвърждаване на изискванията на висшето училище (академичните стандарти) към ръководните органи, академичния състав и студентите за постигане то на високо качество;
- Ръководство и контрол на процесите по оценяването на качеството на обучението и академичния състав;
- Създаване на организационни предпоставки за подържане на качеството.

4. Обхват на ВСОПКО и АС:

- Учебна дейност;
- Научноизследователска дейност;
- Квалификация и международно сътрудничество;
- Управление на легловата база в студентските общежития.

Дейностите включени в обхвата на системата на ВСОПКО и АС съдържат следните поддейности:

- Учебна дейност :
  - Съдържание на обучението;
  - Организация на обучението;
  - Дипломно проектиране;
  - Информационна и материална осигуреност;
  - Преподаване;
  - Контрол;
  - Учебна и научна дейност- взаимодействие;
  - Следдипломно обучение;
  - Административно обслужване на студентите;
  - Управление;
  - Кадрово израстване на академичния състав.
- Научноизследователска дейност :
  - Извършване на проучвания и научни изследвания;
  - Създаване на програмни продукти за конкретно приложение;
  - Проектиране на сгради и съоръжения.
- Международно сътрудничество:
  - Създаване на контакти със сродни висши училища и университети от Европейски съюз;
  - Обмен на студенти със сродни висши училища и университети от Европейски съюз;
  - Обмен на преподаватели със сродни висши училища и университети от Европейски съюз;
  - Провеждане на стажове на наши студенти в сродни висши училища и университети от Европейски съюз;
- Управление на легловата база на студентските общежития:
  - Правила за ползване на студентските общежития;
  - Молби и заповеди за настаняване в студентските общежития;
  - Ценообразуване на таксите за студентските общежития;
  - Вътрешен ред в студентските общежития;
  - Заявки и ред за отстраняване на повредите в студентските общежития;
- Административно обслужване на академичния състав и на служителите.

5. Изисквания към ВСОПКО и АС

Системата за ВСОПКО и АС е изградена съобразно изискванията на EN ISO 9001 2000. Системата обхваща основните компоненти за оценяване и поддържане на качеството на образованието:

- Академични стандарти (държавни изисквания по образователните степени, мисия и ценности на ВСУ, академични изисквания- общи за ВСУ и за академичните специалности, цели ,общи умения , личностни качества ,условията при които ВСУ осигурява постигането на цялостната подготовка, възможности и области за професионална акредитация);
- Студенти- мотивация и формиране на вярна ценностна система;
- Преподаватели- нисък социален статус на академичния състав

- Материална база- необходими са средства за поддържането и осъвременяването ѝ;
- Информационна база-сравнително добра;
- Развитие на науката във ВСУ;
- Финансиране-недостатъчно;
- Мениджмънт на ВСУ.

6. Обекти на управление и контрол във Вътрешна система за оценяване и поддържане на качеството на обучението и академичния състав (ВСОПКО и АС)

В системата участвуват ръководните органи на висшето училище, административните органи на системата, преподавателите и студентите.

Студентите и докторантите са потребители на системата, заедно със работодателите на наши възпитаници с обществото и държавата.

За качеството непосредствено отговаря академично лице или орган за управление който се нарича **обект** (на прегледа или на оценката).Обхватът на неговите отговорности се простира върху тази част от обучението (учебна дисциплина, студентска група, курс на обучение, специалност, бакалавърска програма, магистърска програма) върху които обектът е оторизиран с права да влияе върху качеството.за своите резултати обектът може да бъде стимулиран, награждаван и санкциониран.

Състоянието на качеството оценява субектът. Той предлага и мерките. Решенията се вземат от академичните органи на съответното равнище

Наблюдението на качеството се извършва на едно равнище по-високо.

В национален мащаб това е комисията за следакредитационно наблюдение.

Структура на контролните мерки и действия на различните нива на системата:

- **УЧЕБЕН КУРС (УЧЕБНА ДИСЦИПЛИНА)**
  - наблюдава се на ниво КАТЕДРА
  - субект на самооценяване ТИТУЛЯР ПРЕПОДАВАТЕЛ (ПМК)
  - субект на оценяване и контрол КАТЕДРЕН СЪВЕТ
- **СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ и МАГИСТЪРСКИ КУРС**
  - наблюдава се на ниво ОСНОВНО ЗВЕНО
  - субект на самооценяване ВОДЕЩА КАТЕДРА
  - субект на оценяване и контрол СЪВЕТ НА ОСНОВНО ЗВЕНО
- **СПЕЦИАЛНОСТ (на определена образов. степен)**
  - наблюдава се на ниво ОСНОВНО ЗВЕНО
  - субект на самооценяване КАТЕДРИ И КОМИСИЯ КЪМ ОСНОВНО ЗВЕНО
  - субект на оценяване и контрол АКАДЕМИЧЕН СЪВЕТ
- **ВСУ “Л.КАРАВЕЛОВ”**
  - наблюдава се на ниво МОН
  - субект на самооценяване АКАДЕМИЧЕН СЪВЕТ
  - субект на оценяване и контрол – НАОА

Контролните мерки и действия в Системата се извършват съгласно таблица № 1

Таблица № 1

№ по ред	Обект на оценяване	Самооценяване и отговорност за качеството	Субект на оценяване	Наблюдение на ниво	Периодичност
1.	Учебен курс (дисциплина)	Титулярен преподавател	ФККО	Катедра	Поне веднъж на 5 години
2.	Преподавател	Преподавателят	Факултетна комисия по атестация	Катедра	Съгласно ЗВО
3.	Специалност	ФККО	ККАС	Висше училище	2 пъти в акредит.. цикъл
4.	Магистърска програма	Ръководител магистърска програма	ФККО	Факултет	При всеки випуск
5.	Докторанти	Научен ръководител	Катедра	Висше училище	Съгласно графика за атестация
6.	ВСУ "Л.Каравелов"	АС чрез ККАС	НАОА	МОН	Съгласно ЗВО

Забележки:

1. ККАС- Комисия по качеството на обучението към Академичния съвет.
2. ФККО- Факултетна комисия по качеството на обучението.

7. Стъпки(функции) на системата за осигуряване качеството на обучението(важат за основната система и подсистемите на всички нива)

- I – стъпка** – Определяне обекти или дейности, чието качество ще бъде управлявано - (за всяко иерархично ниво).
- II- стъпка** – Задаване на състоянието.
(общо за системата и за подсистемите от всяко ниво, при разбиране за качеството като непрекъснато усъвършенстване, в случая задаване на междинни прагове за качество)
- III- стъпка** – Определяне на показателите за фактическото състояние на обектите (процесите) за управление
- IV- стъпка** – Събиране на данни, класифициране по значимост, надеждност с оглед да запълнят базата данни за определените показатели (може на база показателите на НАОА)
- V- стъпка** – Разработване на целесъобразни, достоверни и лесно приложими критерии за оценка състоянието (може тези от НАОА).
- VI- стъпка** – Сравнение на двете състояния – зададено и фактическо и установяване на несъответствията (разликите, грешките).
- VII- стъпка** – Вземане на решение на съответното ниво (катедра, съвет на основно звено, академичен съвет).

VIII- стъпка – Осъществяване на корективни действия (ръководител катедра, ръководител помощно звено, декан (директор), ректор.

IX- стъпка – Периодична вътрешна проверка за постоянното безотказно действие на компонентите на системата.

X- стъпка – Организиране за периодичен преглед на по-дълги интервали (1 година, 4 години) с цялостен анализ на системата.

I – стъпка ..... (Цикълът се затваря през определен период, който е различен за различните нива системи и подсистеми)

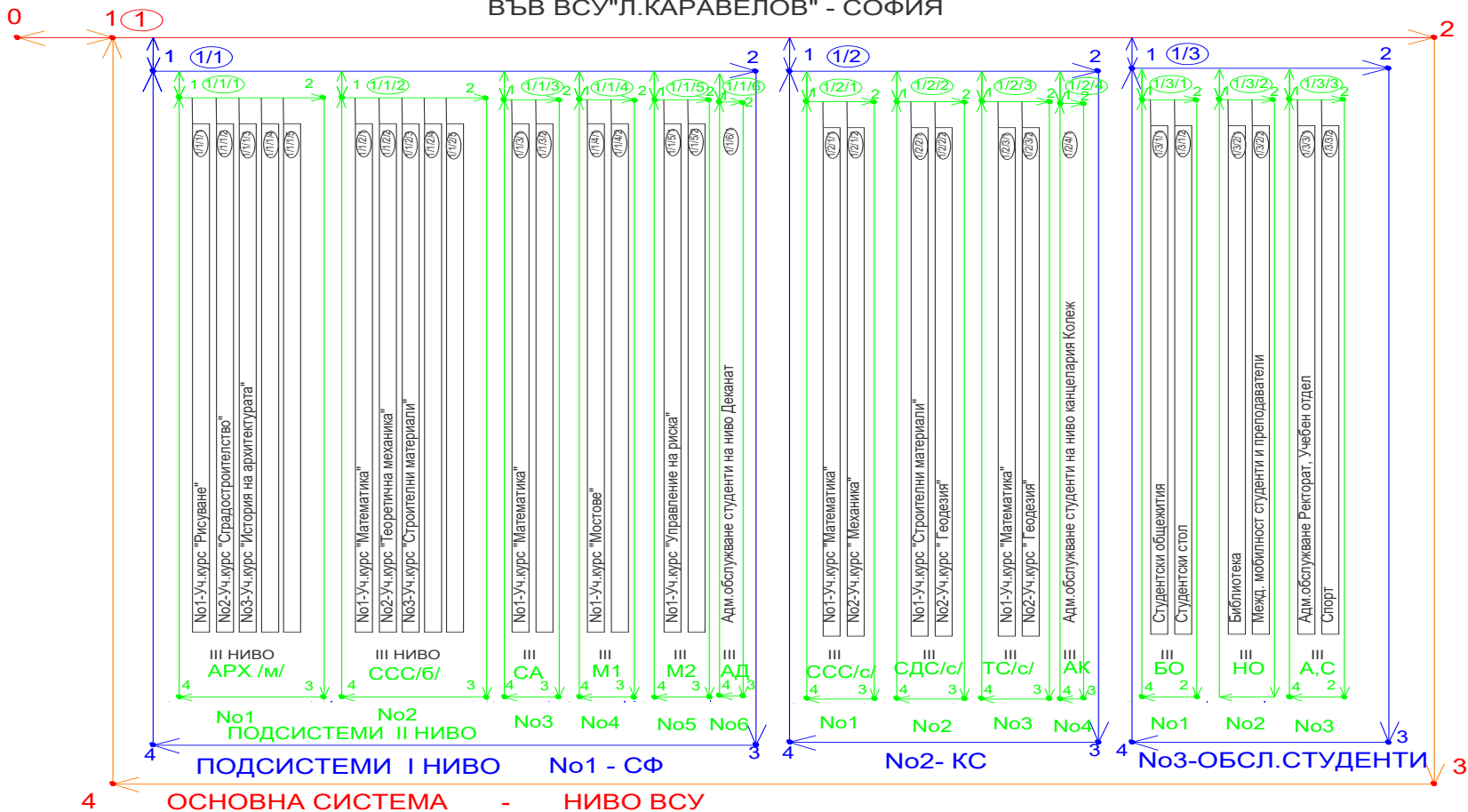
Затворените контури на системите 1,2,3 и 4:

- в участъка 1 – 2 се изпълняват I стъпка, II стъпка и III стъпка (**проект**);
- в участъка 2 – 3 се изпълняват IV стъпка, V стъпка, VI стъпка (**наблюдение, измерване**);
- в участъка 3 – 4 се изпълняват VII стъпка, VIII стъпка (**решение, корекции**);
- в участъка 4 – 1 се изпълняват IX стъпка, X стъпка (**организация на периодичен мониторинг**).

8. Структура на ВСОПКО и АС

СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ И ПОДДЪРЖАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ОБУЧЕНИЕ И НА АКАДЕМИЧНИЯ СЪСТАВ

ВЪВ ВСУ "Л.КАРАВЕЛОВ" - СОФИЯ

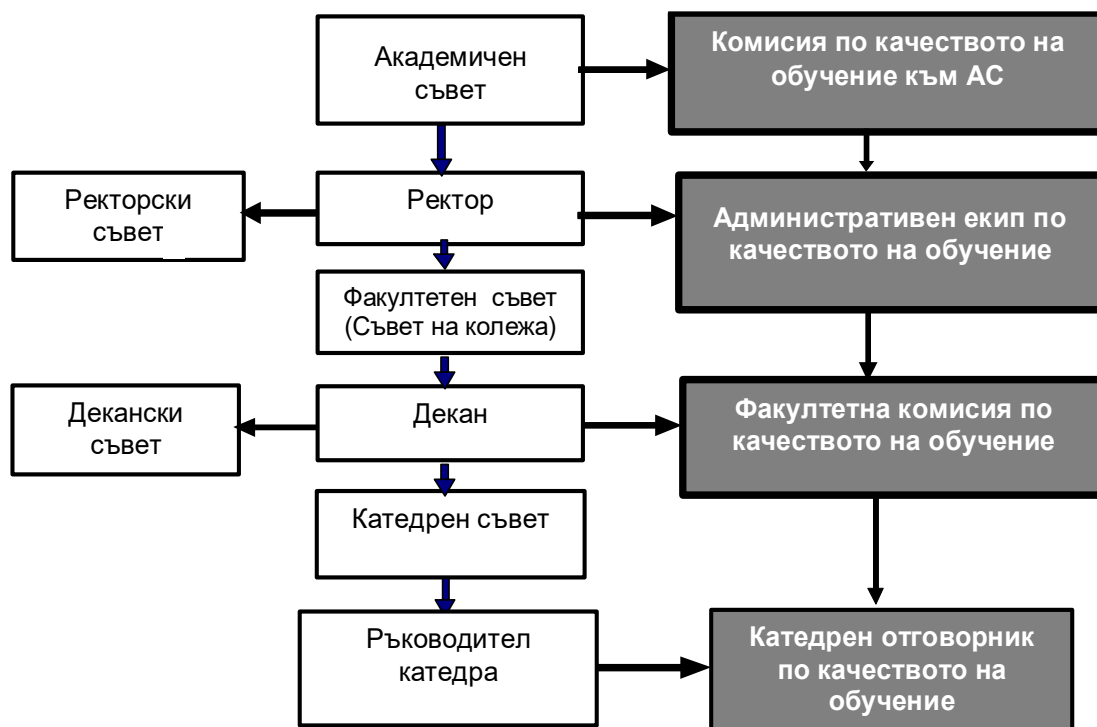

9 . Органи за оценяване и управление на качеството (Комисии по качеството) и техните функции

Предвидено е да се изградят комисии по качеството на всяко ниво от структурата на ВСОПКО и АС както следва:

- Висше училище:
  - Зам. – ректор по учебната част (по качеството);
  - Декани на факултети и Директор на колеж;
  - Академичен съвет .
- Факултети и Колеж:
  - Декани на факултети и Директор на колеж;
  - Ръководители на катедри;
  - Факултетни съвети и съвет на колежа.
- Катедри :
  - Ръководител на катедра;
  - Водещи преподаватели по дисциплините в катедрата;
  - Катедрени отговорници по качеството.

Отговорниците по качеството на съответните звена правят оперативки и управляват системата по качеството в тяхното направление.

10. Академични изисквания за осигуряване качеството на обучението

- Учебна документация на специалността:
  - Квалификационни характеристики;

- Учебен план;
- Дизайн на учебната дисциплина;
- Дипломни работи и дипломиране;
- **Академичен състав и кадрово осигуряване на обучението**
- **Оценяване на постигнатото качество**
  - Критерии и показатели за оценяване на:
    - Специалностите;
    - Учебните дисциплини(вкл оценяване на студентите);
    - Преподавателите;

11. Информационна система на СОПКО и АС

- Функции на информационната подсистема]
- Модулна структура на информационната подсистема.

12. Средства за постигане целите на системата

- **Организационни;**
  - Обсъждане и приемане на всички равнища на новата организация , която системата за оценяване и поддържане на качеството изисква;
  - Студентите да се ангажират в учебния процес систематично, непрекъснато и през целия период на обучение(чрез дизайна на дисциплината);
  - Академичните ръководства да поемат нови задачи, функции и отговорности произтичащи от Системата;
  - Обучение на всички преподаватели на принципите и изискванията на Системата;
  - **Постоянен и периодичен анализ на резултатите, които системата дава в отделни звена и периоди.**
- **Интелектуални**
  - За разработване на дизайн на всички учебни курсове;
  - Разработка и постоянно усъвършенстване на обучаващи и изпитващи тестове;
  - Представянето на всички материали на електронен носител;
  - Разработката на видеопрезентации и слайдове.
- **Финансови**
  - Осигуряване на повече мултимедийни апарати;
  - Осигуряване на водещите преподаватели с компютърна техника;

13. Приложения:

Приложение № 1 – Изискване към учебните планове;

Приложение № 2 – Въпросник за оценяване на учебната дисциплина;

Приложение № 3 – Дизайн на учебен курс;

Приложение № 4 – Проверка и оценка на знанията на студентите;

Приложение № 5 – Дипломни работи и дипломиране.

Забележка: Една част от приложенията са разработени, друга част са в процес на разработка и ще се приемат в началото на новата учебна година- 2005/2006 година.

СЪДЪРЖАНИЕ

на ВСОПКО и АС на ВСУ “ ЛЮБЕН КАРАВЕЛОВ”

А. Общи изисквания към ВСОПКО и АС

I. Увод

1. Предпоставки за разработване на СУК (ВСОПКО и АС)	2
2. Изисквания към ВСОПКО и АС	2
3. Цели на ВСОПКО и АС	3
4. Основни принципи на управление на качеството	3

II. Вътрешна система за оценяване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав-(ВСОПКО и АС)

1. Обекти на управление и контрол	4
2. Стъпки (функции) на системата за осигуряване качеството на обучението	4
3. Описание на ВСОПКО и АС	4
4. Структура на ВСОПКО и АС	5
5. Комисии по качеството	9
6. Основни компоненти на ВСОПКО и АС	9
7. Елементи на ВСОПКО и АС	10
8. Основни задачи за разработване на ВСОПКО и АС	14
9. Документация на системата по качеството	18
9.1. Структура на документацията по качеството;	
9.2. Фирмен дизайн;	
9.3. Наръчник по качеството	
9.4. Процедури по качеството;	
9.5. Работни инструкции ;	
9.6. Записи по качеството.	
10. Дефиниране на вътрешните и външни ефекти от сертифициране на ВСОПКО и АС	30

Б. ВСОПКО и АС

I. Наръчник по качеството

1. Политика по качеството	4
2. Профил	5
3. Организация	6
3.1.Организационна структура	
3.2.Отговорности и пълномощия	
4. Система за управление на качеството	8
4.1.Общи изисквания	
4.2.Изисквания към документацията	
4.3.Използувани съкращения, термини и определения	
5. Отговорност на ръководството	18
5.1.Ангажимент на ръководството	

5.2.насоченост към заинтересованите страни	
5.3. Политика по качеството	
5.4. Планиране	
5.5. Отговорност , пълномощия и взаимоотношения	
5.6. Преглед на ръководството	
6. Управление на ресурсите	36
6.1. Планиране и осигуряване на ресурсите	
6.2. Човешки ресурси	
6.3. Инфраструктура	
6.4. Работна среда	
6.5. Информация	
7. Реализация на услугата	43
7.1. Планиране на дейността	
7.2. Процеси свързани с Клиента	
7.3. Научно-изследователска и развойна дейност	
7.4. Закупуване	
7.5. Управление на процеса по представяне на услуги	
7.6. Управление на средствата законтрол, наблюдение и измерване	
8. Измерване, анализ и подобрене	62
8.1. Основни положения	
8.2. Наблюдение и измерване	
8.3. Управление на несъответстващ продукт /услуга/проект/ процес	
8.4. Анализ на данните	
8.5. Подобрене	
9. Приложения	68
II. Процедури по качеството (ПК), съгласно изискванията на ISO 9001:2000:	
1. ПК 04_01 Управление на Документите.	
2. ПК04_02 Управление на Записите по качеството.	
3. ПК 08_01 Вътрешни одити по качеството.	
4. ПК 08_02 Управление на несъответстващ продукт/услуга/проект/процес.	
5. ПК 08_03 Коригиращи действия.	
6. ПК 08_04 Превантивни действия.	

III. Планове по качеството:

1. План по качеството за управление на легловата база на Общежитията – П1.
2. План по качеството за осъществяване на научно-изследователската и развойна дейност – П2.

IV. Методики:

1. Методика за измерване на целите на учебната дейност.
2. Методика за измерване на целите на стопанската дейност.
3. Методика за измерване на целите на Научно-изследователската дейност.
4. Методика за оценка и калибриране на средствата за измерване.

В. Методическо ръководство за приложение на ВСОПКО и АС във ВСУ “Любен Каравелов”

1	Предназначение на вътрешната система за оценяване и поддържане на качеството и на академичния състав	3
2	Цели на системата.	3
3	Изисквания към системата.	3
4	Органи за оценяване и управление на качеството и техните функции:	3
4.1.	Структура;	
4.2	Функции и правомощия;	
4.3	Структурни звена и техните характеристики;	
5	Обекти и субекти на системата.	8
6	Академични изисквания за осигуряване качеството на обучението:	8
6.1.	Учебна документация на специалността;	
6.2.	Правила, изисквания и процедури по обсъждане и приемане на квалификационните характеристики и учебните планове;	
6.3.	Проектиране и описание(дизайн) на учебната дисциплина;	
6.4.	Правила и процедури за приемане на документацията по учебната дисциплина;	
6.5.	Наблюдение и изменения на учебната документация;	
6.6.	Ред, механизми и процедури за разкриване на нови специалности във висшето училище;	
6.7.	Правила за действия във връзка и по повод на резултатите от програмна акредитация;	
6.8.	Дипломни работи и дипломиране.	
6.9.	Академичен състав и кадрово осигуряване на обучението.	
7.	Оценяване на постигнатото качество	19
7.1.	Общи положения;	
7.2.	Критерии и показатели за оценяване на качеството на обучение;	
7.3.	Данни за качеството и техните източници;	
7.4.	Механизми на оценяването и управлението на качеството.	
8.	Използуване на получените оценки за повишаване качеството на обучение	32
8.1.	Процедури за утвърждаване на оценките и коригиращи въздействия.	
8.2.	Поощряване и стимулиране на качеството.	
9.	Информационна система на СОПКО и АС:	33
9.1.	Функции на Информационната подсистема.	
9.2.	Модулна структура на Информационната подсистема.	
10.	Средства за постигане целите на системата.	34

София, 20.06.2005г.

Изготвил УПР:

/ гл. ас. инж. З. Александрова/

**ВИСШЕ СТРОИТЕЛНО УЧИЛИЩЕ
“ ЛЮБЕН КАРАВЕЛОВ” –СОФИЯ**

СИСТЕМА

**ЗА ОЦЕНЯВАНЕ И ПОДДЪРЖАНЕ
КАЧЕСТВОТО НА ОБУЧЕНИЕТО
И НА АКАДЕМИЧНИЯ СЪСТАВ
ВЪВ ВСУ “ЛЮБЕН КАРАВЕЛОВ”**

СОФИЯ-2005 г.